

ІСЛАМ ТА ІНШІ РЕЛІГІЇ СХОДУ VERSUS ХРИСТІЯНСТВО: ПРОТИСТОЯННЯ ЧИ КОНСТРУКТИВНИЙ ДІАЛОГ

Ляшенко А. О.

„Християнство та іслам: чи треба ворогувати?”

Спокон віків християни та мусульмани, зазвичай, дивляться один на одного ворогом, незважаючи на те, що ці релігії неймовірно близькі. Настільки близькі, що в середні віки спостерігалися спроби певних людей об'єднати разом християнство, мусульманство та іудаїзм. На якій підставі відбувається ця протидія і чи варто так ворогувати взагалі? Адже і сама Біблія і Коран побудовані на єдиному підґрунті – любові і навчають протилежному: любити ворога свого. Цьому повчав і Мухаммед, і сам Ісус Христос.

По суті, відповідь на питання „чому” дуже проста:

1) тому що і мусульмани, і християни, не сильно прагнучи любові і неглибоко задумуючись над її сутністю, часто більше вдаються у житті до людського, а не до Небесного розуміння життя та стосунків;

2) перша причина виходить із другої: щоб сталося саме так, сюди втручаються чорні сили диявола.

Отож, розглянувши глибини однієї та іншої релігії, можна впевнено сказати так: „Ворогувати не те що не варто, необхідно в палкій любові називати один одного братом!” Розглянемо причини, чому саме так має бути.

Аллах і Бог: різні чи одне й те ж?

По-перше, якщо сам Коран описує ті самі події, що і в Старому Заповіті (створення світу, потоп...), тих самих пророків, посланців божих, то чи можна говорити про те, що все це чинили окремі Боги? Наприклад, Коран заходить до глибини віків, до пророка Авраама та його виконання волі Божої. Авраам „повідив Господу, і Він зарахував йому до праведності” (Буття 15:6). За двадцять чотири століття Мухаммед, з використанням редакторського *ми*, каже від імені Бога: „Істино Ми обрали його у світ, і ось у потойбічному житті він серед праведних” (Коран 2:130).

По-друге, розглянемо один момент у мовознавчому вимірі. Новий Заповіт описує події в Ізраїлі, серед євреїв. Ісус Христос за рідну мову мав арамейську, давню мову що разом з арабською та

іншими належить до семітської сім'ї. Згадаємо подію розп'яття Христа, коли Спаситель перед смертю закричав: „Елої, Елої, лама сабахтані!” (*Боже, Боже, чому ти мене покинув!*) (Марка 15:34). З цими словами Месія звертався до Бога Отця, Якого Він назвав словом „Елої”, що є ідентичним арабському „Аллах”.

Недаремно чимала кількість мусульман саме так і визнають, кажучи: „Наші дві релігії не суперечать одна одній, по суті це одне й те ж; просто за кілька століть після Ісуса Христа людство прийшло до такого безладу й неподобства, що Господу довелося обрати у світі ще одного пророка (Мухаммеда), щоб упорядкувати ситуацію, нагадавши про Свою істину”. Як каже вчення ісламу, саме пророком Мухаммедом були завершені діяння Всевишнього. А основний ланцюг має такий вигляд: Авраам – Мойсей – Ісус Христос – Мухаммед.

Мухаммед та Ісус Христос: різні чи одне вчення?

Якщо Господь після Месії послав Мухаммеда виконувати Свою справу, то чи можна навіть подумати про те, що вчення мусульманського пророка мало суттєво відрізнитися? Аж ніяк. А чи можна сказати про те, що Мухаммед був хоча б у чомусь проти істини Ісуса Христа, якщо, як зазначають мусульмани, ще до початку своєї духовної діяльності він зустрічався з самим Спасителем на Небесах?

Деякі релігійні науковці доводять, що Мухаммед був неграмотний і тому не записував усе те, що передавав йому Аллах у видіннях, а повчав своїх учнів; більше того самі учні пророка записували все вчення вже після його смерті. Одже, є серйозне, небезпідставне припущення про те, що вони могли чогось не дописати, а щось змінити на свій лад. Тут і могли з'явитися певні розбіжності між ученням Ісуса Христа та мусульманського пророка.

Виникає наступне питання: „Чому мусульмани, не відкидаючи Ісуса Христа, а називаючи Його пророком, сприймають Мухаммеда вищим, в той час коли він геть не возвеличував себе?” Припущень може бути кілька, і ось основні з них: 1) Мухаммед був вихідцем з арабського народу, тому люди загордилися цим і вознесли його до небес; 2) язичницькі люди вже звикли до возвеличення не лише людей, але й мертвих статуток. (Поклоніння мусульман Мухаммеду можна порівняти з поклонінням діві Марії та пророкам серед католиків та православних); 3) не сприйняття

Ісуса Христа може пояснюватися багатоміковим ворогуванням з ізраїльтянами.

І водночас варто зауважити про те, що сам Мухаммед бажав побудувати нову релігію, при цьому: а) заперечити принцип Трійці та зробити своє вчення монотеїстичним на 100%; б) всю увагу перенести з Ісуса Христа на себе.

Спільні святі вчення, які, зазвичай, ігноруються прихильниками Біблії чи Корану: свинина, тютюн, алкоголь, ідоли.

Ми, українці, часто сміємося над мусульманами та ізраїльтянами, які не вживають у їжу свинини, нашої „національної” їжі. Але насправді не варто до цього питання ставитися так наївно, адже і сама Біблія каже те саме, забороняючи їсти свинне м'ясо (Повторення Закону 14:8). Тобто, подумавши логічно, можна зробити простий висновок: „Якщо і ми, і мусульмани маємо єдиного Бога, то чому для однієї нації він забороняє певну річ, а для іншої ні?” Більше того, сама наука довела слова Бога „нечиста” їжа, зробивши висновки про те, що свинина несе найбільше шкоди для організму (шлаки, жири, холестерин, тяжкість для шлунка тощо).

Якщо одна чи інша Свята Книга заперечує чи забороняє певні дії, а людина хоче так чинити, вона вигадує певні поправки всіма „чорними шляхами”. Наприклад, якщо мусульмани палять (хоч і менше, ніж християни), то більшість із них не намагаються кинути з допомогою Аллаха, а користуються арабським словом „*haram*”, яке означає не гріх, а всього лише заборону. Тобто, якщо ти палиш, Аллах лише посварить пальцем, але за гріх тобі не зарахує. Християни, або так звані „християни”, над питанням гріха з цигаркою взагалі не задумуються.

Алкоголь вживається в мусульманських країнах не такими великими мірками, як у християнських, але коли читачу Корану захотілося піти цим нечистим шляхом, він собі вигадав легенду про те, що вночі це можна робити, адже в той час Аллах наче не бачить твоїх проступків. Необхідно зауважити і про те, що і Біблія забороняє вживання будь-якого алкоголю. Однак ми, християни, виправдовуємося тим, що це не так, адже сам Ісус Христос причащав своїх учнів вином. Насправді ж то було не алкогольне вино, тому що слово „*ойнос*”, яке зазначається у Євангелії, з давньогрецької перекладаємо і як „*вино*”, і як „*виноградний сік*” (який не бродив, а тому не містить спирту). А от уже слово „*хемер*” означає „*пекуче вино*”, „*вино, що перебродило*”. І про таке

вино Біблія пише з негативними спогляданнями. Наприклад, у книзі Даниїла 5:1 читаємо про Валтасара, який пив таке вино у гостях. Отож, не раз ми зустрічаємо зображення вина в Біблії, як напою, що приносить прокляття (2 Царств 13:28; Притчі 20:1; 21:17; Вихід 5:11; 28:7; 56:12).

По суті питання ікон та ідолів не менш яскраво висвітлено й заборонено для християн, ніж для читачів Корану. Недарма історія фіксує факти іконоборства ще задовго до Мартіна Лютера: одне з потужних протиіконних повстань відбулося ще у VIII ст. Повстання придушувалися, бо ікони були вигідні папству. Між іншим, організатор такої боротьби Лев III Ісаврянин (675–741) пішов на це тому, що „...культ ікон у такій збоченій формі став чудовою мішенню для насміхань мусульман...” (ст. 137). І взагалі, чи хотів Месія, щоб поклонялися Його портрету? Йому так само це й не спадало на думку, як Мухаммеду, адже якби таке бажання було, Ісус Христос досить велику кількість часу відвідував би художників, кажучи: „Малюйте Мене, бо скоро Мене вже не буде!” Отже, висновок один: і Біблія, і Коран мають однаковий погляд на ідолів. Однак не можна не зауважити і про певні риси ідолопоклонництва і в ісламі: коли мусульмани приходять до Мекки, здійснюючи хадж, вони цілують великий чорний камінь, який здавна був для тамтешніх язичників священним і з якого вони „черпали силу” (ст. 192).

Духовні обряди, які раніше були спільними: обрізання та жертвоприношення.

Представники ісламу перейняли обряд обрізання в іудеїв (їх за часів Мухаммеда було серед арабів, без сумніву, набагато більше, ніж християн). Але насправді після Ісуса Христа це стало непотрібним. Як повчає святий Павло: „Обрізання немає жодного значення, і необрізання немає жодного значення, основне – дотримання вчення Божого. Нехай кожен залишається в тому стані, в якому був покликаний” (1 Коринтянам 7: 19–20).

Те саме можна сказати і про принесення в жертву ягнят. Сама жертва до часів Месії символізувала Його смерть на хресті та викуплення нас від гріхів. То чи потрібний цей символізм уже після справжнього вчинку Ісуса? Оскільки більшість іудеїв не повірила в істинність Месії, вони продовжували жертвувати ягнят, що і перейняли у них мусульмани, здавна створивши навіть свято Kurban Bayram – Свято жертви (*тюрк.*).

Отже, християнське та мусульманське вчення плывуть однією течією і є дуже близькими в більшості аспектів. Підсумуємо основні з них: 1) монотеїзм (до того ж, і Бог, і Аллах – це одне й те ж); 2) все будується на одному принципі – принципі любові до Всевишнього і до ближнього; 3) вчення Біблії та Корану описують одні події та одних божих людей: створення світу, гріхопадіння, потоп, Ной, Авраам, Мойсей, Ісус Христос...

Тож усвідомивши все це, відвідувачі мечетей та церков мають іще міцніше потискати один одному руки.

ЛІТЕРАТУРА

- Библія. Современный перевод. – М., 2001.
- Генри Геллей. „Библейский справочник”. – СПб., 2002.
- Мень Александр. „История религии. Пути христианства”. Книга 2. – М., 2000.
- Пути благовестия. Общие дисциплины. 2 т. – Заокск, 2001.
- Симфония к синодальному изданию Библии. – Стокгольм 1995.
- Фритц Ринекер, Герхард Майнер. „Библейская энциклопедия Брокгауза”. – Кременчук.
- Энрик Нюстрем. „Библейский словарь”. – СПб., 1999.
- Pismo Święte. – Warszawa, 1990.